

YENİ YÜZYIL

13 KASIM 1995 PAZARTESİ

YIL:1 SAYI: 332

■ Mitoloji kahramanı Zeus'un oğlu Herakles'in heykelinin altı bizde, üstü Amerika'da bulunuyor

Herakles'in 'üstünü' istiyoruz

Nur Köküöz

Ünlü aktör Salih Güney gönüllü olarak geliştirdiği "Kültür Varlıkları Yerinde Güzeldir" adlı kampanyasıyla Baş Tanrı Zeus'un oğlu Herakles'in alt kısmı Antalya Müzesinde bulunan heykelinin ABD'ye kaçırılan üst kısmının Türkiye'ye iade edilmesi için bir çağrı başlattı.

1981 yılında Arkeolog Prof. Jale İnan başkanlığında Perge'de yapılan kazılarda MÖ 330 yılında aslı heykeltıraş Lysippos tarafından yapılan Baş Tanrı Zeus'un oğlu Herakles (Hercules)'in heykelinin bir kopyası bulundu. Buluntu sadece heykelin alt kısmıydı. "Yorgun Herakles" heykeli Antalya Müzesine gönderildi ve o tarihten itibaren sergileniyor. Bu arada, arkeolojik buluntularla yakından ilgilenen gazeteci Özgen Acar 1991 yılında New York'da Metropolitan Müzesi'nde bir Herakles büstü görür ve dikkatini çeker. O sıralarda ABD'de yaşayan Salih Güney'e de bu haber ulaşmıştır. O da New York'a gider ve heykelin üst parçasını yakından inceler, fotoğraflarını çeker. Güney Türkiye'ye gelir ve elindeki fotoğraflardan Antalya Müzesindeki alt kısmın ABD'deki üst kısmıyla bir bütün olduğunu hemen anlar. Arkeolojiye yakınlık duyan ve hobisi olan Güney, kültür varlıklarını korumak ve çalınmasını önlemek üzere uluslararası bir savaş açmaya karar verir. Bu savaş Herakles Heykelinin Türkiye'den kaçırılışıyla ilgili bir film yaparak başlatacağıdır.

Çalınan güneş

Sinema sanatıyla yıllarca haşır neşir olmuş bir sanatçı olarak Güney, hemen o gece sinopsis çalışmalarına başlar. Senaryonun yazılması için 9 Eylül Üniversitesi Sinema Bölümü de ona yardımcı olur. Türkçe adı

"Çalınan Güneş" olan filmin Türkiye dışında pazarlanması düşünülmüyor. Film hazırlıkları tamamlanmasına rağmen, finansman güçlüğü ve sponsor bulunamaması nedeniyle konu şimdilik beklemede. Güney Herakles'in üstünün Türkiye'ye iade edilmesi için var gücüyle çalışıyor. Kültür Bakanlığının girişimleriyle, heykelin alt kısmı döktürülerek ABD'deki üst kısmıyla -fotoğraflarda görüldüğü gibi- eşleştirilmiş ve kamuoyuna gösterilmiş. Artık Türkiye'ye iadesi için

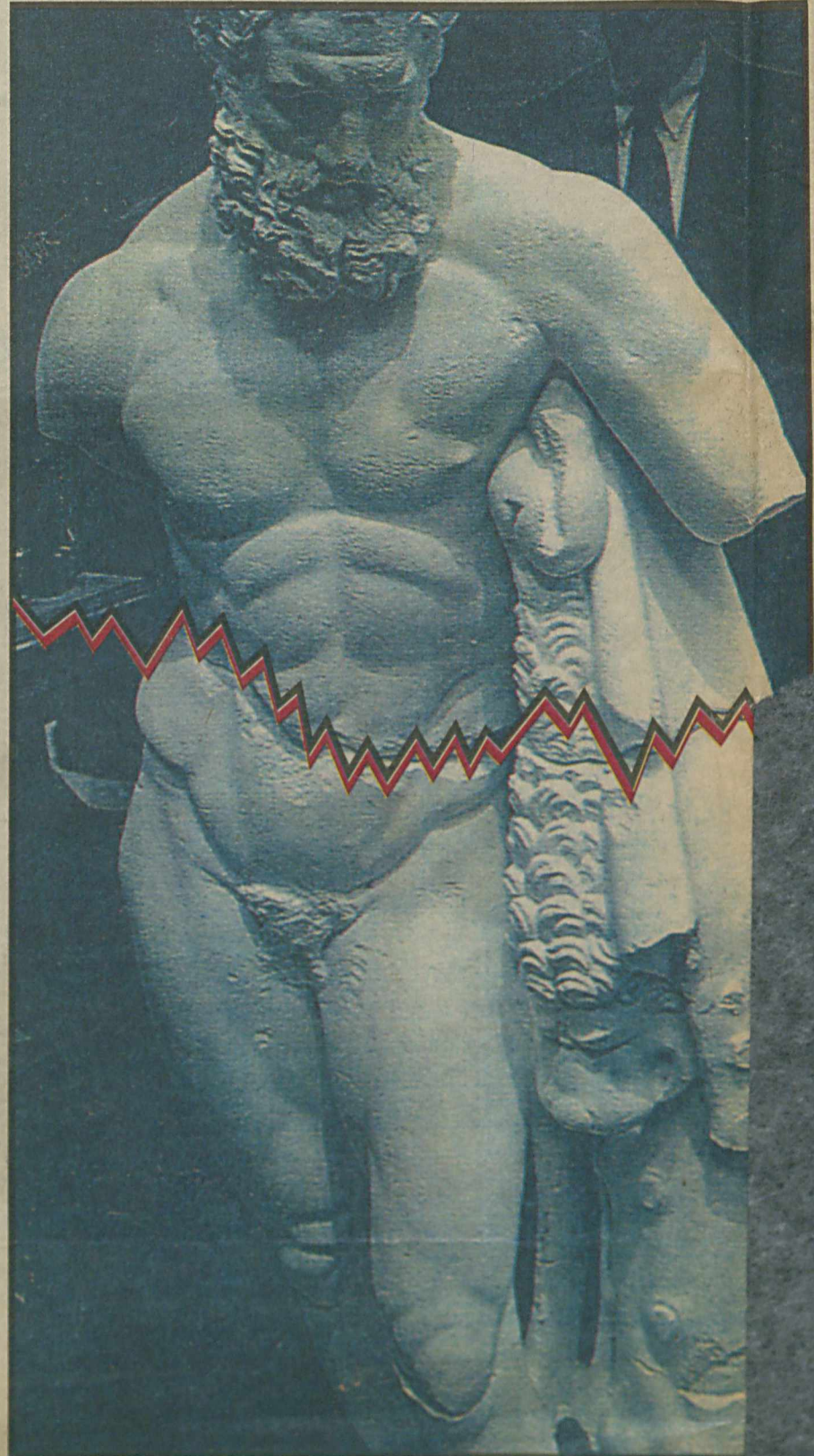
geriye sayma başlatılmış. Heykel Leon Levy Foundation'dan Shelby White adlı bir Amerikalı hanım tarafından 1984 yılında İsviçre'de bir antikacıdan 100.000 ABD dolarına satın alınmış. 1991'de New York'da görülen heykel bir müddet ortadan kaldırılmış ve şimdi sahibi tarafından hediye edilen Boston Art Museum'da tekrar ortaya çıkmış. Müze yetkilileri aslında heykel özel bir şahsa ait olduğu için Türkiye'ye iade edilemeyeceğini savunuyorlar.

Kazılardaki kaçakçılar

Kazıları yapan Prof. Jale İnan, üst kısmın ne zaman ve nerede bulunduğu konusunda sadece tahminde bulunabiliyor. "Biz kazıları yaparken, yanımızda işçi olarak çalışan bazı kişilerin aslında tarihi eser kaçakçılarının adamları olduğunu daha sonra öğrendik.

Belki de kazıları yaparken, bekçilerle anlaşan bu adamlar geceleri kazı yerine gelip parça parça oradan çalmış olabilir" diyor.

Salih Güney, tek amacının heykelin üst parçasını Türkiye'de gerçek yerinde görmek olduğunu ve bunu başarmak için çalmadık kapı bırakmayacağını söylüyor. Salih Güney'in bu kutlanası davranışı umarız kültür varlıklarını koruma çerçevesinde sanat severleri harekete geçirir ve Türkiye için çok önemli olan yapmak istediği bu anlamlı filmine maddi kaynak bulma yolu açar.

MÖ. 330 yılında heykeltıraş Lysippos tarafından yapılan Herakles heykeli.

Boğaziçi Üniversitesi

Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi

Jale İnan Arşivi

JALARC0300914